

Klasa: UP/I 030-02/2004-01/40
Urbroj: 580-02-05-27-77
Zagreb, 2. veljače 2006.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja, na temelju članka 34., članka 16., i članka 57. točka 3. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja («Narodne novine», broj 122/03), u upravnom postupku utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja zlouporabom vladajućeg položaja, po zahtjevu Marka Rašića, vlasnika poduzetnika Prijevoz i građevinarstvo Rašić, sa sjedištem u Klakaru, Ruščica, Rušćičkih žrtava 91, zastupanog po Z. M., odvjetniku iz Slavenskog Broda, podnesenom protiv poduzetnika Kamen-Ingrad d.d. za proizvodnju, građenje, transport i trgovinu, sa sjedištem u Velikoj, Trg bana Jelačića 9, zastupanog po Draženu Joziću, predsjedniku uprave, i Đurđici Kristić, članici uprave, temeljem odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja sa 54. sjednice, održane 2. veljače 2006., donosi slijedeće

R J E Š E N J E

I. Utvrđuje se da je poduzetnik Kamen-Ingrad d.d. za proizvodnju, građenje, transport i trgovinu, sa sjedištem u Velikoj, zloupotrijebio vladajući položaj na tržištu primjenom nejednakih uvjeta prema poduzetniku Prijevoz i građevinarstvo Rašić, sa sjedištem u Klakaru, u odnosu na istovrsne poslove s drugim poduzetnicima, čime je tog poduzetnika doveo u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju.

II. Utvrđuje se da je zloupotrijeba vladajućeg položaja na tržištu iz točke I. izreke ovoga rješenja trajala od 5. lipnja 2004. do 6. studenoga 2005.

III. Zabranjuje se poduzetniku Kamen-Ingrad d.d. svako daljnje postupanje ili ponašanje opisano u točki I. izreke ovoga rješenja.

IV. Poduzetnik Kamen-Ingrad d.d. dužan je nadoknaditi troškove upravnog postupka, kako slijedi:

a) nadoknaditi troškove upravne pristojbe u iznosu od 5.050,00 kuna u korist Državnog proračuna Republike Hrvatske.

b) nadoknaditi troškove postupka poduzetniku Prijevoz i građevinarstvo Rašić, u ukupnom iznosu od 3108,00 kuna.

c) nadoknaditi troškove dolaska i jedne dnevnicke svjedoku Edinu OGREŠEVIĆU u ukupnom iznosu od 1090,00 kuna.

Rok izvršenja: osam (8) dana od dana dostave ovog rješenja.

V. Ovo rješenje bit će objavljeno u «Narodnim novinama».

O b r a z l o ž e n j e

(1) Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (u daljnjem tekstu: Agencija) zaprimila je, 28. lipnja 2004., zahtjev za pokretanjem postupka utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja koji je podnio Marko Rašić, vlasnik poduzetnika Prijevoz i građevinarstvo Rašić, sa sjedištem u Klakaru, Ruščica, Rušćičkih žrtava 91 (dalje: Marko Rašić; podnositelj zahtjeva). Zahtjev je podnesen protiv poduzetnika Kamen-Ingrad d.d. za proizvodnju, građenje, transport i trgovinu, sa sjedištem u Velikoj, Trg bana Jelačića 9 (dalje: Kamen-Ingrad).

Marko Rašić u zahtjevu navodi kako mu je poduzetnik Kamen-Ingrad, dana 5. lipnja 2004., u kamenolomu Vetovo, bez opravdanog razloga, odbio izvršiti utovar kamena u njegove kamione, kako za njegove osobne potrebe, tako i za potrebe drugih poduzetnika za koje Marko Rašić obavlja uslugu prijevoza, čime je stavljen u nepovoljniji položaj u odnosu na druge poduzetnike autoprijevoznike, budući da su drugi poduzetnici imali slobodan pristup kamenolomima i Kamen-Ingrad im nije odbijao obavljati utovar kamena.

Prema navodima podnositelja zahtjeva, razlog takvom postupanju Kamen-Ingrada je osveta zbog uspjeha Marka Rašića u sudskom postupku protiv Kamen-Ingrada, kojim je od toga poduzetnika uspio naplatiti potraživanja u iznosu od 876.000,00 kuna za usluge prijevoza izvršene u razdoblju od 2000. do 2002. godine.

(2) Agencija je, sukladno članku 37. točka 9. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja (dalje: ZZTN) provela prethodno ispitivanje stanja na tržištu opskrbe tehničko-građevnim kamenom.

Agencija je utvrdila da je podnositelj zahtjeva, poduzetnik Prijevoz i građevinarstvo Rašić, vlasnika Marka Rašića, u Obrtnom registru registriran za obavljanje djelatnosti prijevoza robe (tereta) cestom, podizanje zgrada (visokogradnja) i izgradnju objekata niskogradnje.

Uslugu prijevoza uglavnom obavlja kamionima, te raspolaže s ukupno tri kamiona s prikolicama. Prijevoz obavlja uglavnom za potrebe poduzetnika, a u manjem dijelu i za potrebe fizičkih osoba.

Poduzetnik Kamen-Ingrad d.d., sa sjedištem u Velikoj, registriran je za obavljanje velikog broja djelatnosti, među ostalim i za vađenje ostalih ruda i kamena (NKD 14). Prema podacima koji su bili na raspolaganju Agenciji, taj poduzetnik ima povezano društvo

Kamen-Ingrad d.d. Požega, sa sjedištem u Lipiku. Tijekom 2003. godine imao je i povezano društvo Kamen-Ingrad d.o.o., sa sjedištem u Zagrebu.

Kamen-Ingrad d.d. je organizacijski ustrojen kroz nekoliko sektora i profitnih centara (proizvodnja, niskogradnja, visokogradnja, transport i trgovina). Prema popisu koji je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva (Uprava za energetiku i rudarstvo) dostavilo Agenciji uz dopis, klasa: 310-01/05-03/120, urbroj: 526-04-05-02, od 2. rujna 2005., Kamen-Ingrad ima rudarsku koncesiju za izvođenje rudarskih radova na nekoliko eksploatacijskih polja mineralnih sirovina na području Požeško-slavonske županije:

- Vetovo, eksploatacijsko polje tehničko-građevnog kamena na području Kutjeva (površina 68,5 hektara),
- Veličanka II (Pliš-Mališćak), eksploatacijsko polje tehničko-građevnog kamena na području Velike (površina 48,46 hektara),
- Poljanska, eksploatacijsko polje tufa na području Velike (površina 15,98 hektara),
- Mirkovica, Sulkovci, Pleternica, istražni prostor tehničko-građevnog kamena (površina 54,78 hektara).

Eksploataciju tehničko-građevnog kamena vrši na eksploatacijskim poljima Veličanka II i Vetovo. Prema rečenom dopisu Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, od 2. rujna 2005., Ured državne uprave u Požeško-slavonskoj županiji (Služba za gospodarstvo) je Kamen-Ingradu 1996. godine dodijelio rudarsku koncesiju za izvođenje rudarskih radova eksploatacije tehničko-građevnog kamena na eksploatacijskim poljima tehničko-građevnog kamena Veličanka II i Vetovo.

U kamenolomu Veličanka II proizvode se dolomitni agregati frakcija 0-4; 4-8; 8-16; 16-30, tucanici 0-30; 0-60; 30-60 i dolomitni filter.

U kamenolomu Vetovo proizvode se eruptilni agregati frakcija 0-2; 2-4; 4-8; 8-11; 11-16; 16-22, tucanici 0-30; 0-60; 30-60 i sipina od 0-10.

Prema podacima Hrvatske gospodarske komore, poduzetnik Kamen-Ingrad, s ukupno ostvarenim prihodom od 360.219.000,00 kuna, bio je četvrti najveći proizvođač industrije nemetala i građevnog materijala u 2002. godini.

Poduzetnik Kamen-Ingrad ima sklopljene ugovore sa 91 kooperantom prijevoza.

(3) Agencija je u nastavku prethodnog ispitivanja stanja na tržištu tehničko-građevnog kamena, dopisom od 9. srpnja 2004., od poduzetnika Kamen-Ingrada zatražila očitovanje na navode Marka Rašića, kao i dostavu podataka i isprava relevantnih za utvrđivanje činjeničnog stanja.

U pisanom očitovanju od 11. kolovoza 2004., poduzetnik Kamen-Ingrad navodi da ima pravo iskorištavanja (eksploatiranja) mineralnih sirovina na lokacijama Veličanka II i Vetovo, temeljem rudarske koncesije za izvođenje rudarskih radova pri eksploataciji mineralnih sirovina, donesene u smislu članka 42. Zakona o rudarstvu («Narodne novine», broj 190/03).

Prema navodima Kamen-Ingrada, kamenolomi Veličanka II i Vetovo međusobno su udaljeni oko deset kilometara.

U krugu od 50 kilometara postoji samo jedan kamenolom tehničko-građevnog kamena. Riječ je o kamenolomu Hercegovac na području susjedne Virovitičko-podravске županije koji eksploatira poduzetnik IGM Radlovac d.d., sa sjedištem u Orahovici.

Opisujući način prodaje i isporuke odnosno preuzimanja kamena iz svojih kamenoloma, Kamen-Ingrad navodi kako je poslovanje organizacijski ustrojio u nekoliko sektora i profitnih centara. Prodaju tehničko-građevnog kamena obavlja tako da njegov Komercijalni sektor, na temelju predračuna, sklopljenog ugovora za isporuku i/ili narudžbenice kupca, izdaje pisani nalog za otpremu materijala (tehničko-građevnog kamena). Taj pisani nalog dostavlja Proizvodnom sektoru, odnosno kamenolomu. Ako nije izdan pisani nalog za otpremu, ili nema uvjeta za njegovo izdavanje, radnici u kamenolomima ne mogu izvršiti utovar građevinskog materijala niti u jedan kamion, pa tako niti u kamione podnositelja zahtjeva.

Poduzetnik Kamen-Ingrad je potvrdio da je s Markom Rašićem vođen sudski spor radi naplate potraživanja, ali je isti okončan i međusobna potraživanja su namirena.

Kamen-Ingrad ne osporava navode Marka Rašića da mu je odbio isporučiti odnosno dopustiti utovar kamena. Navodi da je nepobitno došlo do narušavanja poslovne suradnje između Kamen-Ingrada i Marka Rašića, ali nikad do ponašanja kojim bi poduzetnik Kamen-Ingrad zloupotrijebio vladajući položaj.

(4) Agencija je radi utvrđivanja činjeničnog stanja, odnosno utvrđivanja svih relevantnih činjenica, pozvala i podnositelja zahtjeva da dostavi dodatne podatke kojima potkrjepljuje svoje navode.

U dopuni zahtjeva, koji je Agencija zaprimila 14. veljače 2005., Marko Rašić objašnjava da je u posljednjih deset godina, temeljem ugovora o prijevozu obavljao usluge prijevoza za različite poduzetnike-naručitelje tehničko-građevnog kamena iz kamenoloma Kamen-Ingrada. Kao najznačajnije navodi Osijek-Koteks d.d., sa sjedištem u Osijeku, Hrvatske ceste d.o.o., sa sjedištem u Zagrebu, Cestar Brod d.o.o., sa sjedištem u Slavanskom Brodu, Vodoprivreda-Požegu d.d. sa sjedištem u Požegi, te Hrvatske šume, sa sjedištem u Zagrebu.

Marko Rašić je s tim poduzetnicima sklapao ugovore o prijevozu tehničko-građevnog kamena koji je u kamenolomima Kamen-Ingrada preuzimao temeljem naloga i narudžbenica kupaca kamena.

Međutim, nakon što je svoja potraživanja od Kamen-Ingrada naplatio u sudskom postupku, Kamen-Ingrad mu je zabranio pristup i isporuku kamena u kamenolomima Veličanka II i Vetovo. Ovo unatoč urednih naloga i narudžbenica njegovih nalogodavaca, tj. poduzetnika za koje je kamen trebao preuzeti i prevesti. Istovremeno, Kamen-Ingrad je ostalim autoprijevoznicima, čak i kad su prijevoz obavljali za iste nalogodavce kao i Marko Rašić, omogućavao slobodan pristup tim kamenolomima, isporuku, preuzimanje i utovar kamena.

Dakle, poduzetnik Marko Rašić obavlja uslugu prijevoza tehničko-građevnog kamena iz kamenoloma Veličanka II i Vetovo putem naloga i narudžbenica nalogodavatelja-kupaca kamena. Prema nalozima kupaca kamena, a temeljem ugovora o prijevozu, obveza poduzetnika Marka Rašića je da tehničko-građevni kamen preuzme na mjestu isporuke

u kamenolomima Kamen-Ingrada (Veličanka II odnosno Vetovo), utovari u vozilo i preveze do mjesta koje je ugovorio s nalogodavcem (naručiteljem, odnosno kupcem kamena).

Slijedom toga, poduzetnik Marko Rašić kao prijevoznik nema pravo izbora kamenoloma u kojem će vršiti utovar, već je vezan nalogom i narudžbom kupca kamena. Ako je njegov nalogodavac naručio, odnosno kupio kamen koji isporučuje poduzetnik Kamen-Ingrad, Marko Rašić taj kamen može preuzeti i utovariti isključivo na mjestu isporuke u kamenolomima Veličanka II i Vetovo.

(5) Na temelju činjenica utvrđenih u prethodnom ispitivanju stanja na tržištu tehničko-građevnog kamena, Agencija je utvrdila da u konkretnom slučaju postoje uvjeti za pokretanje postupka po zahtjevu Marka Rašića. Stoga je, sukladno odredbama članka 46. ZZTN, donijela zaključak o pokretanju postupka utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja zlouporabom vladajućeg položaja protiv poduzetnika Kamen-Ingrada, klasa: UP/I 030-02/2004-01/40, urbroj: 580-02-05-27-23, od 5. svibnja 2005., kojim se, pored pokretanja postupka, nalaže poduzetniku Marku Rašiću dostava preslika naloga i narudžbenica temeljem kojih je poduzetnik Kamen-Ingrad d.d. trebao izdati nalog za otpremu i izvršiti utovar građevinskog materijala, kao i nalog poduzetniku Kamen-Ingrad d.d. za dostavu pisanog očitovanja u svezi s podnescima Marka Rašića.

(6) Za potrebe ovoga upravnog postupka, u smislu članka 7. ZZTN, te članka 5. i članka 6. Uredbe o načinu utvrđivanja mjerodavnog tržišta («Narodne novine», broj 51/04; dalje: Uredba o mjerodavnom tržištu), Agencija je utvrdila mjerodavno tržište.

Prema odredbi članka 7. ZZTN, mjerodavno tržište određuje se kao tržište određene robe i/ili usluga koje su predmet obavljanja djelatnosti poduzetnika na određenom zemljopisnom području. Mjerodavno tržište se, sukladno odredbi članka 4. Uredbe o mjerodavnom tržištu, utvrđuje tako da se utvrdi njegova proizvodna dimenzija (mjerodavno tržište u proizvodnom smislu) i zemljopisna dimenzija (mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu).

Prema odredbi članka 7. stavka 1. Uredbe o mjerodavnom tržištu, pri utvrđivanju mjerodavnog tržišta polazi se od kriterija zamjenjivosti potražnje za određenim proizvodom odnosno od zamjenjivosti ponude za određenim proizvodom, a po potrebi i od kriterija postojanja potencijalnih tržišnih takmaca odnosno zapreka pristupa tržištu.

Prema odredbi članka 5. Uredbe, mjerodavno tržište u proizvodnom smislu obuhvaća sve proizvode i/ili usluge za koje potrošači smatraju da su međusobno zamjenjivi s obzirom na njihove bitne značajke, cijenu ili način uporabe.

Stoga je *mjerodavno tržište u proizvodnom smislu* utvrđeno kao tržište isporuke tehničko-građevnog kamena cestovnim prijevoznicima koji prijevoz obavljaju temeljem ugovora o prijevozu s kupcima kamena.

Člankom 6. Uredbe o mjerodavnom tržištu propisano je da mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu obuhvaća cjelokupan ili dio teritorija Republike Hrvatske, na kojem se tržišni takmaci natječu u prodaji i/ili nabavi proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uvjetima koji to tržište bitno razlikuje od susjednih tržišta.

Stoga je *mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu* utvrđeno kao područje kamenoloma Veličanka II (Pliš-Mališćak) i Vetovo.

(7) Nakon formalnog pokretanja postupka protiv poduzetnika Kamen-Ingrad, Agencija je nastavila s daljnjim utvrđivanjem relevantnih činjenica, pribavljanjem i izvođenjem dokaza od obje stranke u postupku, kako je to utvrdila u točkama 2. i 3. izreke zaključka o pokretanju postupka. Budući da niti jedna od stranaka nije postupila po zaključku Agencije, Agencija ih je, dopisima od 7. lipnja 2005. i 12. srpnja 2005., dodatno pozvala da to učine.

Marko Rašić, uz podnesak zaprimljen 22. srpnja 2005., dostavlja preslike ugovora o prijevozu s poduzetnicima Cestar d.o.o., Santiva p.t.o., sa sjedištem u Novim Jankovcima i Osijek-Koteks d.d. Navodi, međutim, da nije u mogućnosti dostaviti preslike naloga i narudžbenica svojih nalogodavaca koji bi poduzetniku Kamen-Ingrad bili osnova za izdavanje naloga za otpremu i utovar tehničko-građevnog kamena u kamenolomima Veličanka II i Vetovo. Ovo iz razloga što te naloge i narudžbenice Kamen-Ingradu nije predočavao Marko Rašić, kao izvršitelj usluge prijevoza, već su ih Kamen-Ingradu neposredno dostavljali navedeni poduzetnici - naručitelji kamena.

Agencija je dopisima od 18. kolovoza 2005. zatražila očitovanja od poduzetnika koje Marko Rašić navodi kao naručitelje prijevoza kamena iz kamenoloma Kamen-Ingrada.

Dana 24. kolovoza 2005., Agencija je zaprimila očitovanje poduzetnika Cestar d.o.o. kojim poduzetnik Cestar d.o.o. ističe da nije koristio usluge prijevoza Marka Rašića iz kamenoloma Kamen-Ingrada.

Dana 25. kolovoza 2005., Agencija je zaprimila očitovanje poduzetnika Osijek-Koteksa d.d. u kojem se navodi da zabrana isporuke proizvoda od strane poduzetnika Kamen-Ingrad podnositelju zahtjeva, nije utjecala na poslovanje poduzetnika Osijek-Koteks d.d.

Do dana donošenja ovog rješenja poduzetnik Kamen-Ingrad se nije očitovao na zahtjev Agencije određen točkom 3. izreke zaključka o pokretanju postupka, kao niti na zahtjeve od 7. lipnja 2005. i 12. srpnja 2005.

(8) Agencija je, sukladno članku 54. stavku 1. ZZTN, u ovom upravnom postupku održala nekoliko ročišta za usmenu raspravu.

Prvo ročište za usmenu raspravu održano je 13. rujna 2005. Pozivu za raspravu odazvao se samo podnositelj zahtjeva Marko Rašić, zastupan po punomoćniku Z. M., odvjetniku iz Slavenskog Broda. Direktor poduzetnika Kamen-Ingrada Vlado Zec, kao zakonski zastupnik toga poduzetnika u vrijeme podnošenja zahtjeva, svoj izostanak sa usmene rasprave opravdao je ranije zakazanima poslovnim obvezama.

Sukladno ovlastima iz članka 54. stavak 4. ZZTN, Agencija nije odgodila usmenu raspravu, već je provela dokaz saslušanjem stranke – podnositelja zahtjeva.

Podnositelj zahtjeva na usmenoj raspravi iskazuje kako je posljednji puta pokušao utovariti proizvode u kamenolomima Kamen-Ingrada tijekom svibnja ili lipnja 2005. Preuzimanje (utovar) je trebao izvršiti po nalogu poduzetnika Osijek-Koteks d.d., Cestar

d.o.o. i Santiva prijevozničko-trgovački obrt, ali je Kamen-Ingrad d.d. odbio obaviti utovar.

Podnositelj zahtjeva iskazuje kako nema pisanih dokaza o odbijanju poslovanja, odnosno utovara kamena od strane poduzetnika Kamen-Ingrada. Ovo stoga što podnositelj zahtjeva kamen dolazi preuzeti na temelju usmenih naloga kupca-nalogodavaca. Tek kad bi mu bilo omogućeno da kamen preuzme, ovlaštena osoba poduzetnika Kamen-Ingrada izdala bi mu otpremnicu kao pisani dokaz o preuzimanju kamena. Stoga predlaže da se te činjenice dokažu putem izjava svjedoka.

Podnositelj zahtjeva nadalje iskazuje da bi tehničko-građevni kamen iz kamenoloma drugih poduzetnika (različitih od Kamen-Ingrada), mogao preuzeti samo uz suglasnost, odnosno nalog kupca za kojeg vrši uslugu prijevoza. Međutim, neki poduzetnici, kao što su Osijek-Koteks d.d., Cestar Brod d.o.o. i Santiva p.t.o. kupuju isključivo tehničko-građevni kamen poduzetnika Kamen-Ingrada. Stoga ne bi pristali na kamen iz najbližeg kamenoloma Hercegovac ili kojeg drugog kamenoloma u bližoj ili daljoj okolici.

Naime, kako to navodi podnositelj zahtjeva, u kamenolomima koji se nalaze relativno blizu kamenoloma Kamen-Ingrada, nema kamena sličnih svojstava.

Punomoćnik poduzetnika Marka Rašića je na usmenoj raspravi iskazao kako je u konkretnom slučaju riječ o nemogućnosti izvršenja ugovorne obveze od strane podnositelja zahtjeva prema njegovim nalogodavcima. Budući da podnositelj zahtjeva obavlja prijevoz robe na temelju usmenih naloga kooperanata, nisu mu na raspolaganju ni otpremnice o preuzimanju robe, niti je u mogućnosti naplatiti svoje usluge od kooperanata. Sve to ima izravni štetni učinak na podnositelja zahtjeva. Iz tog razloga postavlja zahtjev za donošenjem privremene mjere kojom bi se omogućilo redovno poslovanje podnositelja zahtjeva.

(9) Agencija je prihvatila prijedlog podnositelja zahtjeva za provođenje dokaza ispitivanjem svjedoka. Svjedoci Milan Marić, Ivan Gotštajn, Marko Rašić (mlađi) i Edin Ogršević ispitani su na ročištu za usmenu raspravu održanom 27. rujna 2005., na koju su stranke uredno pozvane. Vlado Zec, u svojstvu direktora Kamen Ingrada, opravdao je svoj izostanak istovremeno zakazanim ročištem na Trgovačkom sudu u Karlovcu, a Marko Rašić nije se odazvao pozivu i nije opravdao svoj izostanak.

Svjedok Milan Marić, s prebivalištem u Vetovu, zaposlenik Kamen-Ingrada, skladištar, izjavio je kako je 5. lipnja 2004. u kamenolomu Vetovo, odbio izvršiti utovar tehničko-građevnog kamena u kamione poduzetnika Marka Rašića, jer je u knjizi naloga upisano da se kamioni podnositelja zahtjeva ne smiju tovariti, odnosno da je tako i javljeno iz uprave Kamen-Ingrada.

Svjedok Ivan Gotštajn, s prebivalištem u Vetovu, miner, zaposlenik Kamen-Ingrada, upravitelj pogona u Vetovu, izjavio je da se na sjeća događaja od 5. lipnja 2004., ali se sjeća da je u knjizi naloga bilo upisano kako je zabranjeno da se podnositelju zahtjeva utovaruju proizvodi iz kamenoloma Kamen-Ingrada. Svjedok knjigu naloga opisuje kao običnu bilježnicu u koju se upisuju nalozi, njihov broj, te adresa odredišta koju dobivaju prijevoznici. Svjedok iskazuje kako se službena knjiga naloga nalazi u upravi Kamen-Ingrada u Požegi od koje je kamenolom Vetovo udaljen 21 kilometar. Stoga naredbe i upute dolaze iz Požege radio stanicom.

Svjedok Marko Rašić (mlađi), s prebivalištem u Ruščici, student, vozač poduzetnika Marka Rašića, na usmenoj je raspravi iskazao da mu je Milan Marić, kao zaposlenik poduzetnika Kamen-Ingrada, dana 5. lipnja 2005., zabranio pristup kamenolomu u Vetovu i to nakon uvida u knjigu naloga (ranije opisanu kao neformalnu bilježnicu) i nakon telefonskog razgovora putem kojeg je dobio izričiti nalog nadređenih da ne smije tovariti kamione poduzetnika Marka Rašića. Nadalje, svjedok iskazuje da poduzetnik Marko Rašić nije pokušao tovariti kamione od 5. lipnja 2004. sve do svibnja 2005., kada je Edin Ogršević, vozač poduzetnika Marka Rašića, pokušao pristupiti kamenolomu u namjeri tovarjenja kamiona, a isto mu je odbijeno.

Svjedok Edin Ogršević, s prebivalištem u Slavonskom Brodu, zaposlen kao vozač poduzetnika Marka Rašića, iskazuje da je s Markom Rašićem (mlađim), dana 5. lipnja 2004. došao u kamenolom u Vetovu radi utovara kamena, ali mu ulaz u kamenolom nije dopušten, s obrazloženjem da kamioni poduzetnika Marka Rašića imaju zabranjen pristup u kamenolome poduzetnika Kamen-Ingrada. Svjedok iskazuje da je kao zaposlenik podnositelja zahtjeva neutvrđenoga dana u ljeto 2005. (lipanj), u Vetovu ponovo pokušao tovariti kamion temeljem naloga poduzetnika Cestar Brod d.o.o., ali je zabrana i dalje vrijedila te mu nije omogućen pristup i tovarjenje.

Agencija je iskaze svjedoka ocijenila kao vjerodostojne, međusobno suglasne i suglasne s iskazom podnositelja zahtjeva, danim na usmenoj raspravi održanoj 13. rujna 2005.

(10) Na temelju utvrđenih činjenica i dokaza izvedenih u do tada provedenom postupku, Agencija je zaključila da postoje dokazi koji u dovoljnoj mjeri potvrđuju da je poduzetnik Kamen-Ingrad onemogućavao poduzetniku Marku Rašiću pristup kamenolomima Veličanka II i Vetovo koje eksploatira. Iz tog razloga Marko Rašić nije mogao ispuniti naloge o prijevozu tehničko-građevnog kamena koje je dobio od svojih nalogodavaca, pa takvo postupanje Kamen-Ingrada prijeti nastankom izravnog značajnog štetnog učinka za podnositelja zahtjeva.

Stoga je Agencija prihvatila prijedlog punomoćnika podnositelja zahtjeva, te temeljem članka 55. stavka 1. ZZTN, donijela rješenje o privremenoj mjeri, klasa: UP/I 030-02/2004-01/40, urbroj: 580-02-05-27-63, od 4. listopada 2005. («Narodne novine», broj 119/05). Rješenjem o privremenoj mjeri nalaže se Kamen-Ingradu da poduzetniku Marku Rašiću dopusti pristup i tovarjenje kamiona u kamenolomima Veličanka II i Vetovo. Privremena mjera određena je do dana donošenja konačnog rješenja u ovom postupku, ali najduže na rok od tri mjeseca od dana dostave rješenja o privremenoj mjeri poduzetniku Kamen-Ingrad d.d. Privremena mjera prestala je važiti *ex lege* 7. siječnja 2006.

Podnositelj zahtjeva, poduzetnik Marko Rašić pisano je obavijestio Agenciju da mu Kamen-Ingrad nakon pravomoćnosti rješenja o privremenoj mjeri, koja je nastupila 6. studenog 2005., dopušta pristup kamenolomima Veličanka II i Vetovo.

(11) Nakon donošenja rješenja o privremenoj mjeri, Agencija je nastavila s izvođenjem dokaza. Tako je 12. listopada 2005. održana novo ročište za usmenu raspravu. Rasprava je zakazana budući da stranke nisu prisustvovala usmenoj raspravi održanoj 27. rujna 2005. na kojoj su svjedoci davali iskaze o činjenicama bitnim za utvrđivanje

materijalne istine. Stoga je Agencija na novoj usmenoj raspravi pozvala stranke da se izjasne o činjenicama i okolnostima o kojima im do sada, nije bila dana mogućnost da se izjasne, te da postavljaju pitanja jedni drugima.

Raspravi su prisustvovala obje stranke: podnositelj zahtjeva Marko Rašić s punomoćnikom Z. M., te Blaženko Gruić, direktor Kadrovskog i pravnog sektora, kao punomoćnik poduzetnika Kamen-Ingrada.

Na usmenoj raspravi je izveden dokaz saslušanjem novih svjedoka. Tako je saslušana svjedokinja Blanka Gambiraža, direktorica pravne i kadrovske opće službe poduzetnika Osijek-Koteksa d.d. Svjedokinja iskazuje kako poduzetnik Osijek-Koteks d.d. ima stalnu potrebu za proizvodima poduzetnika Kamen-Ingrada. Te proizvode prevozi vlastitim vozilima i vozilima poduzetnika s kojima ima zaključene ugovore o prijevozu. Iskazuje da usluge Marka Rašića nikada nisu koristili za prijevoz proizvoda Kamen-Ingrada. Iskazuje i kako nema saznanja o tome da bi Kamen-Ingrad odbijao poslovati s Markom Rašićem.

Punomoćnik Kamen-Ingrada je iskazao kako se protivi postupku koji je pokrenut od strane Marka Rašića. Naveo je kako su odgovorne osobe u Kamen-Ingradu, u vrijeme dok se između Marka Rašića i Kamen-Ingrada vodio sudski spor pri Trgovačkom sudu u Slavanskom Brodu, eventualno mogle donijeti odluku o neizdavanju tzv. naloga za otpremu građevinskog materijala koje je Marko Rašić preuzimao i prevozio za svoj račun. Međutim, poriče da bi Kamen-Ingrad donio bilo kakvu odluku o zabrani poslovanja s Markom Rašićem u slučajevima kada je on utovar kamena zahtijevao kao nalogoprimatelj drugih poduzetnika i prijevoz materijala obavljao za druge poduzetnike-kupce, jer je uprava Kamen-Ingrada svjesna posljedica takve zabrane.

Punomoćnik Kamen-Ingrada nadalje iskazuje da je Kamen-Ingrad postupio u skladu s rješenjem Agencije o privremenoj mjeri, te da od donošenja rješenja o privremenoj mjeri, Marko Rašić ima pristup kamenolomima poduzetnika Kamen-Ingrada d.d.

Odgovarajući na iskaz punomoćnika Kamen-Ingrada, punomoćnik Marka Rašića iskazuje da je presuda Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske donesena 16. prosinca 2003., dok je Marku Rašiću utovar kamena odbijen 5. lipnja 2004. godine. U dokaz tome, u spis prilaže preslike presude Trgovačkog suda u Slavanskom Brodu, pod poslovnim brojem: P-132/03, od 5. lipnja 2003., kojom se nalaže poduzetniku Kamen-Ingrad da isplati iznos od 827.810,86 kn poduzetniku Marku Rašiću i presude Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske pod poslovnim brojem: XVI PŽ-6034/03, od 16. prosinca 2003., kojom se potvrđuje presuda Trgovačkog suda u Slavanskom Brodu broj P-132/03.

(12) Agencija je provela pravnu i ekonomsku analizu utvrđenog mjerodavnog tržišta.

Kako zbog prirodnih svojstava tehničko-građevnog kamena troškovi transporta imaju znatan udjel u ukupnoj cijeni toga proizvoda, taj udio značajno raste ovisno o udaljenosti na kojoj se prijevoz obavlja. Ovo pogotovo kada je riječ o prijevozu cestom.

Slijedom toga, kupci će tehničko-građevni-kamen u pravilu nabavljati u najbližem kamenolomu i neće se odlučiti za kupnju tog proizvoda od drugog proizvođača, ako to znači i povećane troškove transporta.

Imajući na umu relativno visoke troškove transporta koje uvjetuju nabavu kamena na što bližim lokacijama, Agencija je u konkretnom slučaju analizirala podatke za tržište

tehničko-građevnog kamena na području Požeško-slavonske županije i pet županija koje je okružuju (Sisačko-moslavačku, Virovitičko-podravsku, Bjelovarsko-bilogorsku, Brodsko-posavsku i Osječko-baranjsku županiju), te je temeljem članka 13. Uredbe o načinu utvrđivanja mjerodavnog tržišta, utvrdila i tržišne udjele poduzetnika Kamen-Inggrad na mjerodavnom tržištu.

Iz podataka koje je Agencija pribavila od nadležnog ministarstva, prikazanim u Tablici 1., može se zaključiti da su na području Požeško-slavonske županije i pet susjednih županija, eksploatacijska polja na kojima se iskorištava tehničko-građevni kamen relativno malobrojna u odnosu na ostale dijelove Republike Hrvatske. K tome ta su polja relativno male površine u odnosu na ukupni broj i površinu eksploatacijskih polja za tu mineralnu sirovinu u Republici Hrvatskoj.

Tablica 1.: Eksploatacijska polja i istražni prostori tehničko-građevinskog kamena u Republici Hrvatskoj (po županijama)

	Županija	Broj eksploatacijskih polja	Površina (ha)	Broj istražnih prostora	Površina (ha)	Ukupno
	1	2	3	4	5	6 (2 + 4)
1.	Istarska	39	543,33	15	190,97	54
2.	Karlovačka	27	425,41	1	30,00	28
3.	Splitsko-dalmatinska	27	550,68	6	111,21	33
4.	Ličko-senjska	23	272,97	24	858,60	47
5.	Primorsko-goranska	23	252,18	0	0,00	23
6.	Zadarska	19	402,15	10	484,15	29
7.	Zagrebačka	13	149,51	0	0,00	13
8.	Dubrovačko-neretvanska	10	234,06	3	83,61	13
9.	Požeško-slavonska	10	172,98	1	54,78	11
10.	Krapinsko-zagorska	9	185,62	4	115,70	13
11.	Sisačko-moslavačka	8	154,44	3	43,58	11
12.	Šibensko-kninska	8	178,23	4	232,50	12
13.	Varaždinska	8	55,83	1	7,50	9
14.	Virovitičko-podravska	8	135,32	0	0,00	8
15.	Bjelovarsko-bilogorska	6	164,32	3	286,65	9
16.	Brodsko-posavska	4	59,64	1	6,16	5
17.	Grad Zagreb	2	18,58	0	0,00	2
18.	Koprivničko-križevačka	1	40,70	0	0,00	1
19.	Osječko-baranjska	1	37,90	1	9,80	2
20.	Međimurska	0	0,00	0	0,00	0
21.	Vukovarsko-srijemska	0	0,00	0	0,00	0
	Ukupno	246	4.033,84	77	2.515,21	323

Izvor: Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva (klasa: 310-01/05-03/120, 2. rujna 2005.).

Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja.

Tako iz podataka u Tablici 1. proizlazi da se na području navedenih šest županija nalazi svega 37 eksploatacijskih polja, odnosno 15,04 posto u odnosu na ukupan broj

eksploatacijskih polja u Republici Hrvatskoj. Istovremeno, eksploatacijska polja na području navedenih županija pokrivaju samo 17,96 posto od ukupne površine eksploatacijskih polja na području Republike Hrvatske. Stoga, imajući na umu potrebu što nižih troškova transporta, kupcima tehničko-građevnog kamena na tome području je dodatno smanjena mogućnost izbora dobavljača toga proizvoda.

Agencija je zatim usporedila broj i površinu eksploatacijskih polja tehničko-građevnog kamena za područje Požeško-slavonske i svake od spomenutih pet susjednih županija, kako je to prikazano u Tablici 2.

Tablica 2.: Struktura tržišta eksploatacije tehničko-građevnog kamena za Požeško-slavonsku i susjedne županije

Županija	Broj eksploatacijskih polja	Površina (ha)	Udio prema broju (%)	Udio prema površini (%)
Požeško-slavonska	10	172,98	27,03	23,87
Sisačko-moslavačka	8	154,44	21,62	21,31
Virovitičko-podravska	8	135,32	21,62	18,68
Bjelovarsko-bilogorska	6	164,32	16,22	22,68
Brodsko-posavska	4	59,64	10,81	8,23
Osječko-baranjska	1	37,90	2,70	5,23
Ukupno	37	724,60	100,00	100,00

Izvor: Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva (klasa: 310-01/05-03/120, 2. rujna 2005.).

Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja.

Iz podataka u Tablici 2. proizlazi da se na području promatranih šest susjednih županija nalazi ukupno 37 eksploatacijskih polja tehničko-građevnog kamena. Po županijama taj se broj kreće od jedne do najviše deset polja. Međutim, najveći broj eksploatacijskih polja nalazi se upravo na području Požeško-slavonske županije. Konkretno, na području te županije nalazi se deset eksploatacijskih polja ili 27 posto od ukupnog broja eksploatacijskih polja na promatranom području.

Istovremeno, ukupna površina svih eksploatacijskih polja u promatranih šest županija iznosi otprilike 725 hektara. Pritom najveću ukupnu površinu (172,98 hektara) opet imaju eksploatacijska polja na području Požeško-slavonske županije, što predstavlja otprilike 27 posto ukupne površine eksploatacijskih polja na promatranom području.

Agencija je zatim napravila analizu strukture tržišta tehničko-građevnog kamena na području Požeško-slavonske županije. U Tablici 3. prikazana je struktura toga tržišta po poduzetnicima i njihovim tržišnim udjelima mjerenim površinom eksploatacijskih polja koja pojedini poduzetnik iskorištava.

Tablica 3.: Struktura tržišta tehničko-građevnog kamena u Požeško-slavonskoj županiji (po površini eksploatacijskih polja)

Poduzetnik	Eksploatacijsko polje	Površina (ha)	Tržišni udjel (%)
Kamen-Ingrad d.d., Požega	Pliš-Mališćak	48,46	28,01
	Vetovo	68,50	39,60
		116,96	67,61
Slavonija d.d., Pakrac	Šumetlica	28,43	16,44
Hrvatske Šume d.o.o.	Čukur	5,31	3,07
	Klašnica	4,73	2,73
	II Rašaška	4,68	2,71
	Jovac	1,60	0,92
	Šamanovica	3,37	1,95
		19,69	11,38
Jul-com d.o.o., Pleternica	Mladi Gaj	5,00	2,89
Scat-ing d.o.o., Našice	Stari Gradac	2,90	1,68
Ukupno		172,98	100,00

Izvor: Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva (klasa: 310-01/05-03/120, 2. rujna 2005.).

Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja.

Iz podataka prikazanih u Tablici 3. proizlazi da na tržištu tehničko-građevnog kamena na području Požeško-slavonske županije djeluje pet poduzetnika.

Najveći tržišni udjel prema kriteriju površine eksploatacijskih polja koja iskorištava ima poduzetnik Kamen-Ingrad. Taj poduzetnik eksploatira otprilike 68 posto ukupno raspoložive površine eksploatacijskih polja u toj županiji. Prvi slijedeći poduzetnik, Slavonija d.d. ima tržišni udjel od tek nešto više od 16 posto ukupno raspoložive površine. Sva tri preostala poduzetnika na tom tržištu zajedno drže tek 16 posto tržišta.

Kamen-Ingrad eksploatira samo dva eksploatacijska polja: Veličanku II i Vetovo. Međutim, ta su dva polja po površini ujedno i neusporedivo najveća polja na području Požeško-slavonske županije. Štoviše, ta su polja neusporedivo najveća i u odnosu na eksploatacijska polja u naprijed navedenim susjednim županijama. Spomenimo samo da po površini prvo sljedeće eksploatacijsko polje na području Požeško-slavonske županije (Šumetlica koju iskorištava poduzetnik Slavonija d.d.) ima dvostruko manju površinu od Vetova II, odnosno od najmanjeg polja koje iskorištava Kamen-Ingrad.

Kako bi utvrdila tržišnu snagu poduzetnika koji djeluju na tržištu građevno-tehničkog kamena na području Požeško-slavonske županije, Agencija je analizirala ukupne prihode koje su ostvarili poduzetnici koji djeluju na tom tržištu. Agencija je temeljem članka 42. stavka 2. točke 5. ZZTN, koristila podatke za 2003. godinu, kao financijsku godinu koja je prethodila godini u kojoj je Marko Rašić podnio zahtjev za pokretanje postupka utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja. Ti su podaci prikazani u Tablici 4.

Tablica 4.: Ukupni prihod poduzetnika koji djeluju na tržištu tehničko-građevnog kamena u Požeško-slavonskoj županiji (u 2003. godini)

Poduzetnik	Ukupan prihod (2003.)
Hrvatske Šume d.o.o., Zagreb*
Kamen-ingrad d.d., Velika*
Scat-ing d.o.o., Našice*
Jul-com d.o.o., Pleternica*
Slavonija d.d., Pakrac*

Izvor: Podaci Financijske agencije za 2003. godinu

Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja.

Iz prikazanih podataka proizlazi da je poduzetnik Kamen-Ingrad u 2003. godini zauzimao drugo mjesto među poduzetnicima koji djeluju na tržištu eksploatacije tehničko-građevnog kamena na području Požeško-slavonske županije. Veći je ukupni prihod ostvario samo poduzetnik Hrvatske šume. Međutim, ukupni prihod toga poduzetnika ne može se uzeti kao relevantan u konkretnom slučaju. Ovo iz razloga što je riječ o jednom od najvećih gospodarskih sustava u Republici Hrvatskoj. Osnovna djelatnost toga poduzetnika nije eksploatacija kamena, već eksploatacija drvnog bogatstva na što otpada pretežiti dio njegovog ukupnog prihoda. Pritom, kao svojevrsni korektiv valja uzeti u obzir podatke iz Tablice 3. Ti podaci pokazuju da je, prema kriteriju površine eksploatacijskih polja, tržišni udjel Hrvatskih šuma na području Požeško-slavonske županije, čak pet puta manji od tržišnog udjela Kamen-Ingrada.

Stoga, ako iz naprijed opisanih razloga izuzmemo podatke za Hrvatske šume, uspoređujući ukupni prihod Kamen-Ingrada s ukupnim prihodom preostala tri poduzetnika koji djeluju na tom tržištu, možemo zaključiti da je riječ o poduzetniku neusporedive financijske, a time i ukupne tržišne snage u odnosu na druge poduzetnike koji djeluju na promatranom tržištu.

(13) Imajući na umu ukupnost svih utvrđenih činjenica i izvedenih dokaza, i svih pravnih, činjeničnih i ekonomskih okolnosti konkretnog slučaja, Agencija je donijela sljedeće zaključke.

Poduzetnik Kamen-Ingrad ima koncesiju za iskorištavanje kamenoloma tehničko-građevnog kamena Veličanka II i Vetovo na području Požeško-slavonske županije.

Sukladno pravnoj prirodi i svrsi instituta koncesije, Kamen-Ingrad ima pravni i stvarni monopol na eksploataciju i isporuku tehničko-građevnog kamena s navedene dvije lokacije.

Zbog prirodnih svojstava tehničko-građevnog kamena, troškovi transporta imaju znatan udjel u ukupnoj cijeni toga proizvoda. Taj udjel značajno raste ovisno o udaljenosti na kojoj se prijevoz obavlja. Ovo pogotovo kada je riječ o prijevozu cestom. Kupci će taj proizvod u pravilu nabavljati u najbližem kamenolomu i teško će se odlučiti za kupnju tog proizvoda od drugog proizvođača, ako to znači i povećane troškove transporta.

* Izuzeto kao poslovna tajna.

Stoga su analize koje je provela Agencija, uz Požeško-slavonsku županiju u kojoj djeluje poduzetnik Kamen-Ingrad, obuhvatile i pet susjednih, dakle, zemljopisno najbližih županija. Riječ je o Sisačko-moslavačkoj, Virovitičko-podravskoj, Bjelovarsko-bilogorskoj, Brodsko-posavskoj i Osječko-baranjskoj županiji.

Provedene analize pokazuju da su eksploatacijska polja za tehničko-građevni kamen na promatranom području relativno rijetka i relativno male površine. Površina eksploatacijskih polja izravno uvjetuje maksimalni kapacitet proizvodnje poduzetnika koji to polje iskorištava, a time i mogući obujam isporuke tehničko-građevnog kamena.

Poduzetnik Kamen-Ingrad, mjereno površinom eksploatacijskih polja, ima na području Požeško-slavonske županije tržišni udjel od gotovo 68 posto.

Najbliži kamenolom tehničko-građevnog kamena udaljen je oko 50 kilometara. Riječ je o kamenolomu Hercegovac na području Virovitičko-podravске županije koji eksploatira IGM Radlovac d.d., sa sjedištem u Orahovici. Međutim, prema izjavama podnositelja zahtjeva i obavijestima iz medija (primjerice podaci koje su iznosili predstavnici Nexe grupe u svezi s mogućnošću stjecanja dionica Kamen-Ingrada), tehničko-građevni kamen iz kamenoloma koje iskorištava Kamen-Ingrad (Veličanka II i Vetovo) ima posebna svojstva i kvalitete. Kamen-Ingrad takve tvrdnje nije demantirao. Zbog svojih posebnih svojstava taj je proizvod posebno tražen. Pojedini kupci kupuju isključivo taj kamen, dok slične proizvode koje isporučuju drugi kamenolomi ne smatraju potpunim supstitutima kamenu koji isporučuje Kamen-Ingrad.

Mali broj i mala površina na kojima se na području Požeško-slavonske i susjednih županija iskorištava tehničko-građevni kamen, uvjetuje količinski ograničenu ponudu toga proizvoda.

Relativno visoki transportni troškovi upućuju kupce na mali broj proizvođača tehničko-građevnog kamena.

Najveće kapacitete, najveći tržišni udjel i najveću tržišnu snagu među proizvođačima toga kamena na području Požeško-slavonske županije ima poduzetnik Kamen-Ingrad.

Najbliži tržišni takmac udaljen je od njegovih mjesta isporuke gotovo pedeset kilometara.

K tome, poduzetnik Kamen-Ingrad isporučuje kamen posebnih svojstava, što ga za određene potrebe i kategorije kupaca čini nezamjenjivim.

Svi navedeni gospodarski i stvarni razlozi, sužuju kupcima (potrošačima) mogućnost izbora i upućuju ih da tehničko-građevni kamen nabavljaju od poduzetnika Kamen-Ingrada. Time dodatno jača njegov tržišni položaj i njegova tržišna snaga, što rezultira i najvećim ostvarenim ukupnim prihodom u odnosu na tržišne takmace s područja Požeško-slavonske županije.

Tome treba pridodati i određene pravne okolnosti. Naime, kao koncesionar poduzetnik Kamen-Ingrad ima isključivo pravo na iskorištavanje kamena na koncesijom određenom području. Taj poduzetnik, s obzirom na pravnu prirodu i svrhu instituta koncesije, ima monopol u eksploataciji kamena u svojim kamenolomima. Po prirodi stvari to znači i monopol u prodaji, pa prema tome i u isporuci tehničko-građevnog kamena sa svojih

eksploatacijskih polja, a kontrolira i isporuku svojeg proizvoda. Dakle, otvara se mogućnost da poduzetnik učinke vladajućeg položaja na tržištu proizvodnje prelijeva na silazna tržišta prodaje i isporuke toga proizvoda, te da u ekstremnom slučaju takav svoj položaj zlouporabljuje.

Zbog relativno velike udaljenosti najbližeg sljedećeg kamenoloma i s tim povezanim povećanim troškovima prijevoza, kao i zbog specifičnih svojstava kamena s eksploatacijskih polja koja eksploatira Kamen-Ingrad što taj proizvod za određene kategorije kupaca čini nezamjenljivim nekim supstitutom, kamenolomi Veličanka II i Vetovo koje kontrolira Kamen-Ingrad predstavljaju posebno mjerodavno tržište.

Na tom mjerodavnom tržištu poduzetnik Kamen-Ingrad nesumnjivo ima vladajući položaj u smislu odredaba članka 15. stavka 1. točke 1. i točke 2. ZZTN. Prema tim odredbama, smatra se da je poduzetnik u vladajućem položaju ako se zbog svoje tržišne snage može na mjerodavnom tržištu ponašati u značajnoj mjeri neovisno od svojih stvarnih ili mogućih konkurenata, potrošača, kupaca ili dobavljača, te ako nema konkurenata na mjerodavnom tržištu, i/ili ima značajnu tržišnu snagu na mjerodavnom tržištu u odnosu na stvarne ili moguće konkurente, a naročito s obzirom na tržišni udjel i položaj, te pristup izvorima nabave ili tržištu. Kako isporuku tehničko-građevnog kamena na mjestima isporuke u kamenolomima Veličanka II i Vetovo obavlja isključivo poduzetnik Kamen-Ingrad, on na tom mjerodavnom tržištu nema konkurenata, te je nedvojbeno da se nalazi u vladajućem položaju.

Kako je preuzimanje kupljene robe jedna od obveza kupca, prodavatelj ne smije odbiti isporučiti robu osobi koju kupac ovlasti ili označi prodavatelju. Prijevoz kupljene robe do odredišta koje prijevozniku odredi kupac sastavnica je i logični dio tehnološkog procesa koji započinje kupnjom, a završava raspolaganjem kupljenim proizvodom od strane kupca.

Na temelju prikupljenih činjenica i provedenih dokaza proizlazi da je poduzetnik Kamen-Ingrad u određenom razdoblju, bez opravdanog razloga odbijao izvršiti isporuku tehničko-građevnog kamena u kamenolomima Veličanka II i Vetovo. Istovremeno, isporučivao je kamen drugim prijevoznicima, čak i u slučajevima kad su ga oni preuzimali za iste naručitelje (kupce) po čijem je nalogu djelovao prijevoznik Marko Rašić. Takvo ponašanje Kamen-Ingrada dopunski je dokaz da se taj poduzetnik nalazi u vladajućem položaju na tržištu. Naime, ničim opravdana selektivna isporuka robe ukazuje na to da se poduzetnik zbog svoje velike tržišne snage i jakog vladajućeg položaja može ponašati u značajnoj mjeri neovisno od potrošača odnosno kupaca svojih proizvoda.

Kako je dokazano da se poduzetnik Kamen-Ingrad nalazi u vladajućem položaju na mjerodavnom tržištu, takvo postupanje ima obilježja zlouporabe vladajućeg položaja iz članka 16. stavka 1. i stavka 2. točke 3. ZZTN, koja se sastoji u primjeni nejednakih uvjeta na istovrsne poslove s različitim poduzetnicima, čime ih se dovodi u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju. Pritom je sa stanovišta propisa o tržišnom natjecanju bez značaja činjenica je li kupac kamena bio poduzetnik Marko Rašić ili je kamen trebao preuzeti i prevesti po nalogu i prema ugovoru s trećom osobom.

Prema iskazima svjedoka koje je Agencija ocijenila kao vjerodostojne, međusobno suglasne i suglasne s iskazom podnositelja zahtjeva, te prema iskazima i očitovanjima

opunomoćenika Kamen-Ingrada, poduzetnik Kamen-Ingrad svoj je vladajući položaj zloupotrijebio kroz određeno duže vrijeme.

Iskazi svjedoka podudaraju se da je poduzetnik Kamen–Ingrad odbio isporučiti tehničko-građevni kamen poduzetniku Marku Rašiću, odnosno njegovim zaposlenicima, u dva navrata. Prvi puta je poduzetnik Kamen Ingrad odbio isporučiti kamen poduzetniku Marku Rašiću, odnosno osobama koje je on odredio, dana 5. lipnja 2004., a drugi puta 5. lipnja 2005.

Iskazi svjedoka dokazuju da je zabrana isporuke tehničko-građevnog kamena poduzetniku Marku Rašiću bila trajna i da se stvarno provodila. To potvrđuje i iskaz punomoćnika poduzetnika Kamen-Ingrada na usmenoj raspravi održanoj 12. listopada 2005. Naime, punomoćnik Kamen-Ingrada na usmenoj raspravi uopće ne osporava navode Marka Rašića da mu je Kamen-Ingrad odbio isporuku i utovar kamena. Ne osporava niti mogućnost da su odgovorne osobe Kamen-Ingrada za vrijeme trajanja parnice između Marka Rašića i Kamen-Ingrada, mogle donijeti odluku o zabrani isporuke građevinskog materijala koje je Marko Rašić preuzimao i prevezio za svoj račun, iako je sa stanovišta propisa o tržišnom natjecanju bez značaja činjenica tko je naručitelj prijevoza. K tome, punomoćnik Kamen-Ingrada implicite potvrđuje da je Kamen-Ingrad počeo isporučivati građevinski materijal poduzetniku Marku Rašiću tek od trenutka kad je zaprimio rješenje Agencije o privremenoj mjeri.

Iskazi svjedoka i punomoćnika poduzetnika Kamen-Ingrada dokazuju da je zabrana isporuke tehničko-građevnog kamena poduzetniku Marku Rašiću vrijedila za oba kamenoloma koja kontrolira Kamen-Ingrad (Vetovo i Veličanka II).

Dakle, punomoćnik Kamen-Ingrada d.d. uopće ne osporava da je odbijao isporuku kamena Marku Rašiću, kao niti datume koje navodi Marko Rašić i ispitani svjedoci, te izričito navodi da je s isporukom Marku Rašiću ponovo počeo nakon donošenja rješenja Agencije o privremenoj mjeri, klasa: UP/I 030-02/2004-01/40, urbroj: 580-02-05-27-63, od 4. listopada 2005. Podnositelj zahtjeva, poduzetnik Marko Rašić, obavijestio je Agenciju da je Kamen-Ingrad dopustio pristup kamenolomima Veličanka II i Vetovo nakon pravomoćnosti rješenja o privremenoj mjeri, koja je nastupila 6. studenog 2005.

Stoga se smatra dokazanim da je Kamen-Ingrad d.d. odbijao isporuku kamena Marku Rašiću kroz cijelo razdoblje od 5. lipnja 2004. do 6. studenoga 2005.

Rješenje o privremenoj mjeri kojim Agencija nalaže Kamen-Ingradu da poduzetniku Marku Rašiću dopusti pristup i tovarenje kamiona u kamenolomima Veličanka II i Vetovo prestalo je *ex lege* važiti 7. siječnja 2006., odnosno istekom zakonskog roka od tri mjeseca od dana dostave rješenja o privremenoj mjeri poduzetniku Kamen-Ingrad d.d.

(14) Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja (u daljnjem tekstu: Vijeće) je na 54. sjednici, održanoj 2. veljače 2006., u skladu s ovlastima iz članka 34. i članka 35. stavka 1. točke 2. i točke 5. ZZTN, razmatralo predmetnu upravnu stvar.

Vijeće je pri donošenju odluke uzelo u obzir sve utvrđene činjenične, pravne i ekonomske okolnosti konkretnog slučaja u njihovoj ukupnosti, sve utvrđene činjenice, izvedene dokaze i rezultate provedenih ekonomskih i pravnih analiza.

Vijeće je odlučilo da je dokazano kako je poduzetnik Kamen-Ingrad d.d. zloupotrijebio vladajući položaj na tržištu isporuke tehničko-građevnim kamenom u kamenolomima Veličanka II (Pliš-Mališćak) i Vetovo, poduzetniku - cestovnom prijevozniku Marku Rašiću, vlasniku.

Vijeće je odlučilo da je poduzetnik Kamen-Ingrad vladajući položaj na tržištu zloupotrijebio primjenom nejednakih uvjeta na istovrsne poslove s različitim poduzetnicima, budući da je u isto vrijeme drugim poduzetnicima isporučivao istovrsne proizvode, čak i u slučajevima kad su proizvode preuzimali za iste nalogodavce kao i poduzetnik Marko Rašić. Vijeće je zaključilo kako je dokazano je u konkretnom slučaju ispunjeno biće djela iz članka 16. stavka 1. i stavka 2. točke 3. ZZTN. Stoga je odlučeno kao u točki I. izreke ovoga rješenja.

Vijeće je odlučilo da je poduzetnik Kamen-Ingrad d.d. vladajući položaj na tržištu na opisani način zloupotrebjavao tijekom cijelog razdoblja koje započinje 5. lipnja 2004. a završava 6. studenog 2005., kako je to odlučeno u točki II. izreke ovoga rješenja.

Vijeće je poduzetniku Kamen-Ingrad zabranilo svako daljnje postupanje ili ponašanje koje bi imalo značaj zloupotrebe vladajućeg položaja u smislu odredbi članka 16. stavka 1. i stavka 2. točke 3. ZZTN, kako je to odlučeno u točki III. Izreke ovoga rješenja.

Poduzetnik Kamen-Ingrad d.d. dužan je nadoknaditi troškove upravnog postupka, kako je to odlučeno u točki IV. izreke ovoga rješenja.

Sukladno članku 3. stavcima 2. i 3. Zakona o upravnim pristojbama («Narodne novine», broj 8/96, 77/96, 95/97, 131/97, 68/98, 145/99, 116/00 163/03 i 110/04) te tarifnom broju 2, Tarife upravnih pristojbi, plaća se upravna pristojba u iznosu od 50,00 kuna.

Upravna pristojba u iznosu od 5.000,00 kuna za zahtjev za pokretanjem postupka u kojem sudjeluju stranke sa suprotnim interesima u smislu članka 42. ZZTN, pa tako i zahtjev za utvrđivanjem zloupotrebe vladajućeg položaja na tržištu, naplaćuje se sukladno članku 2., Tarifnom broju 106., točka 1d, Uredbe o izmjeni tarife upravnih pristojbi iz Zakona o upravnim pristojbama («Narodne novine», broj 141/04).

Budući da je punomoćnik podnositelja zahtjeva, podneskom zaprimljenim u Agenciji 26. listopada 2005., zatražio naknadu troškova postupka koji se odnose na plaćanje navedenih upravnih pristojbi, i s obzirom da je podnositelj zahtjeva u cijelosti uspio u svojem zahtjevu, poduzetnik Kamen-Ingrad obveznik je plaćanja upravne pristojbe.

Navedeni iznos uplaćuje se u roku od osam (8) dana od dana dostave ovog rješenja posebnom uplatnicom, u korist Državnog proračuna Republike Hrvatske na račun broj: 1001005-1863000160, u «poziv na broj odobrenja» upisati u predpolje model «24», a u polje podatak: 5002-(navesti matični broj).

Poziva se poduzetnik Kamen-Ingrad, sukladno odredbi članka 16. stavka 4. Zakona o upravnim pristojbama, da nakon izvršene uplate, presliku posebne uplatnice, kao dokaz o obavljenoj uplati upravne pristojbe, žurno, a najkasnije u roku od osam (8) dana, dostavi Agenciji s pozivom na gornju klasu.

Ukoliko Kamen-Ingrad ne izvrši uplatu upravne pristojbe Agencija će, protekom roka, od nadležne Porezne uprave, sukladno članku 10. stavak 2. Zakona o upravnim pristojbama, zatražiti prisilnu naplatu.

Poduzetnik Marko Rašić pravovremeno je podnio zahtjev za naknadu troškova postupka podneskom zaprimljenim u Agenciji 26. listopada 2005., klasa: UP/I 030-02/2004-01/ 40, urbroj: 15-02-05-25-73, i to nagradu za zastupanje 7 sati po 50 bodova na ročištima održanima 13. rujna 2005., 12. listopada 2005. i 25. listopada 2005., i to 3.500,00 kuna po pojedinom ročištu. Nadalje, punomoćnik Z. M. zatražio je nagradu za sastav očitovanja od 20. srpnja 2005. u iznosu od 1.000,00 kuna, trošak izbivanja iz pisarnice dana 13. rujna 2005., 12. listopada 2005. i 25. listopada 2005. u iznosu od 1.500,00 kuna, kao i naknadu putnih troškova za putovanje na relaciji Slavonski Brod – Zagreb za 13. rujna 2005., 12. listopada 2005. i 25. listopada 2005. u iznosu od 536,00 kuna za svako putovanje.

Agencija je punomoćniku priznala pravo na nagradu za zastupanje na ročištima 13. rujna 2005., 12. listopada 2005. i 25. listopada 2005., ali samo za jedan sat, budući da su rečena ročišta trajala manje od sat vremena, te nagrada iznosi 500 kuna po ročištu, što čini ukupno 1500 kuna.

Agencija, sukladno odredbi članka 114. stavak 3 ZUP-a nije punomoćniku priznala trošak za sastav očitovanja od 20. srpnja 2005. budući da je predmetnim podneskom samo odgovoreno na zahtjev Agencije i pravno zastupanje nije bilo nužno i opravdano.

Agencija nije priznala trošak izbivanja iz pisarnice za 13. rujna 2005., 12. listopada 2005. i 25. listopada 2005. u iznosu od 1.500,00 kuna, budući je isti obuhvaćen zastupanjem stranke, dok se putni troškovi za 13. rujna 2005., 12. listopada 2005. i 25. listopada 2005. u iznosu od 536,00 kuna po danu, punomoćniku priznaju u potpunosti.

Također, na zahtjev svjedoka Edina Ogrševića, u podnesku zaprimljenim u Agenciji 26. listopada 2005., istome je priznat putni trošak u iznosu 920,00 kuna, zajedno s jednom dnevnicom u iznosu od 170,00 kuna.

Poziva se poduzetnik Kamen-Ingrad da u roku od osam (8) dana od dana dostave ovog rješenja, izvrši uplatu troškova postupka protivnoj stranci i svjedoku. Dokaz o izvršenoj uplati poduzetnik Kamen-Ingrad dužan je dostaviti Agenciji bez odgode, a najkasnije u roku od osam (8) dana od izvršene uplate.

Sukladno odredbi članka 59. stavka 1. ZZTN, a u svezi s člankom 57. točkom 3. ZZTN, ovo rješenje bit će objavljeno u «Narodnim novinama», kako je to odlučeno u točki V. Izreke ovoga rješenja.

Agencija će, sukladno odredbi članka 60. ZZTN, nadležnom prekršajnom sudu podnijeti zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka protiv poduzetnika Kamen-Ingrad d.d., te odgovorne osobe toga poduzetnika.

Uputa o pravnom lijeku

Ovo je rješenje konačno u upravnom postupku. Protiv ovoga rješenja nije dopuštena žalba, ali nezadovoljna stranke može pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom Republike Hrvatske u roku od trideset (30) dana od dana dostave ovoga rješenja.

Predsjednica Vijeća
za zaštitu tržišnog natjecanja

Olgica Spevec